VERDER BOUWEN AAN HET SOCIAAL DOMEIN IN BERG EN DAL 2025-2026

Wethouder Irma van de Scheur aan het woord: Onze visie

Wat ik belangrijk vind voor het Sociaal Domein is dat we onze focus verleggen van individuele hulp naar gezamenlijk en van werken met persoonlijke beschikkingen naar activiteiten die voor iedereen toegankelijk zijn. Ook vind ik belangrijk dat de hulp en ondersteuning vooral toegankelijk en betaalbaar blijft voor de inwoners in onze gemeente die het het hardste nodig hebben. Vanuit het principe ‘de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten’.

Op basis van deze visie werken we en maken we keuzes wat te doen. Dit lees je vast verder terug.

Ik vind het fijn dat er nu zo’n kort en bondig beleidskader ligt. Voor nieuwe collega’s heel behapbaar om te lezen. Dat geldt ook voor onze inwoners. Dit kan je van ons verwachten. En heb je na het lezen vragen of ideeën hoe dit aan te pakken? We komen graag met je in gesprek. Want, samen maken we Berg en Dal!

Beleidskader Sociaal Domein

Dit is het beleidskader voor het Sociale Domein voor 2025 en 2026. In de afgelopen periode zijn door de gemeenteraad van gemeente Berg en Dal verschillende plannen over het Sociaal Domein vastgesteld. Dit zijn bijvoorbeeld: Het Beleidskader Sociaal Domein 2018-2021; het Herstelplan; het Uitvoeringsplan Opgave Sociaal Domein 2022-2026. Een hoop verschillende documenten met vergelijkbare visies, ambities en resultaten die we willen behalen.

Werken met deze verschillende plannen is moeilijk. Het is onoverzichtelijk. Zeker ook voor nieuwe collega’s. Waar werken we in de komende jaren binnen het Sociaal Domein aan? In dit stuk schrijven we op waar we ons de komende twee jaar extra op inzetten. Hiermee vervallen alle documenten die eerder zijn vastgesteld. Dit is het nieuwe uitgangspunt. De basis.

Dit is geen nieuw beleid. We zijn daarom ook niet opnieuw in gesprek gegaan met onze collega’s, partners in het veld en inwoners. We prioriteren wel met dit stuk, op basis van alle documenten die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 zetten we met elkaar opnieuw een paar stippen op de horizon.

Maar, we hebben geleerd van de afgelopen periode. We gaan niet meer tientallen doelen en resultaten voor een periode van vier jaar benoemen. Dit past niet meer in deze tijd. Het is prioriteiten stellen. Welke ontwikkelingen zien we en waar gaan we dan mee aan de slag?

Dus dit is wat de gemeente in het Sociaal Domein doet?

Zeker niet. We schrijven hier op waar voor ons voor de komende twee jaar de focus op ligt. Wat we nieuw gaan doen moet passen binnen deze visie.

Al het werk wat we al doen gaat natuurlijk door. Van uitkeringen, naar inzet van zorg tot mogelijk maken van sporten in onze dorpen. We hebben ons werk verdeeld in een piramide met vier lagen. Deze vier lagen zijn:

1. Het aanbod van ondersteuning en hulp, passend bij de vragen en behoeften.
   Denk bijvoorbeeld aan: jeugdzorg, Wmo voorzieningen, huishoudelijke hulp, individuele dagbesteding.
2. De toegang tot ondersteuning en hulp, voor kwetsbare inwoners.
   Denk bijvoorbeeld aan: stichting leergeld zodat kinderen gelijke kansen hebben, het werk van het sociaal team, de praktijkondersteuner bij de huisarts, uitkeringen.
3. De lokale infrastructuur: voorzieningen uit het dagelijks leven, die ondersteunend zijn aan de inwoners.
   Denk bijvoorbeeld aan de kinderopvang, school, inloop en ontmoeting, clubs en verenigingen, alle inzet van welzijnsorganisatie Forte Welzijn en de GGD.
4. De basis: de inwoners, inwoner-initiatieven en de veerkracht van buurten en dorpen.
   Denk bijvoorbeeld aan ANWB-automaatje, buurtsoepjes, mantelzorg en vrijwilligerswerk.

We doen het samen met onze inwoners, experimenteren met participatie

We werken graag samen met onze inwoners en staan open voor experimenten in het Sociaal Domein. Zeker als deze passen binnen onze visie.

Begin 2025 gaan we in gesprek met onze gemeenteraad over het mogelijk starten met een Burgerberaad. Een Burgerberaad is een gelote groep inwoners die de politiek adviseert of helpt te beslissen over een belangrijk onderwerp. Of we dit willen en welk onderwerp geschikt is weten we nu nog niet.

Hoe en aan wie rapporteren we?

Twee keer per jaar rapporteren we aan de gemeenteraad over het Sociaal Domein: over de inhoud en kosten. We sluiten zo veel als mogelijk aan bij de al bestaande cyclus: bij de begroting en jaarrekening.

We zetten de komende twee jaar extra in op de volgende drie onderwerpen. Lees verder op de achterkant.

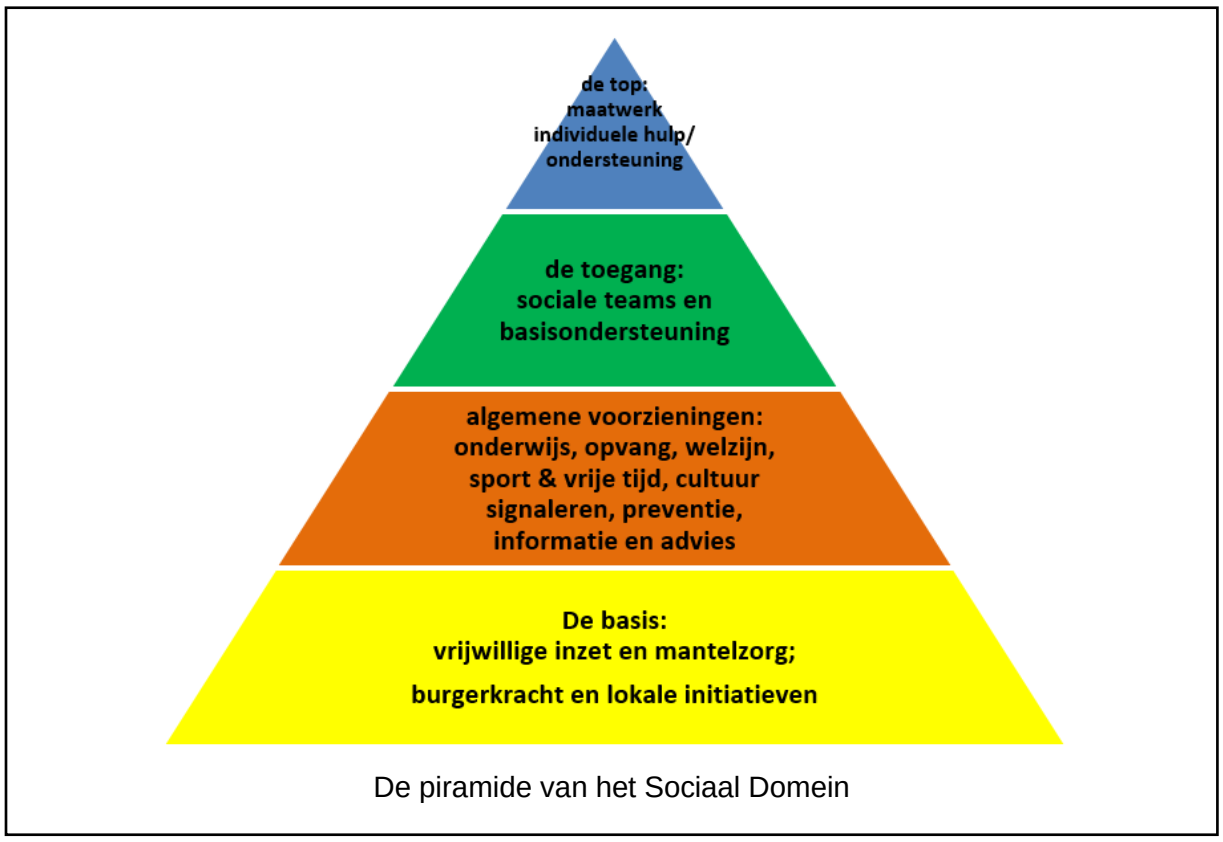

De piramide van het Sociaal Domein

GEMEENTE Berg en Dal

Tekorten in de zorg - bron: Cartoonist Marc-Jan Janssen

Versterken van de Sociale Basis

De eerste stap is het in beeld brengen van het voorliggende veld. Wat bedoelen we met het voorliggende veld? Dit zijn alle activiteiten waar iedere inwoner gebruik van kan maken. Je hebt dus geen indicatie nodig om deel te nemen. Activiteiten in de eigen wijk, het dorp of binnen de gemeente. Je kunt denken aan het buurtsoepje, de sportvereniging, het vrijwilligerssteunpunt van Forte Welzijn, inloop en ontmoeting, ga zo maar door.

Als we dit helemaal in beeld hebben kunnen we met elkaar kijken of dit op onderdelen versterkt moet worden.

Door zo te werken versterken we het aanbod in de eigen buurt en werken we van individueel naar groepsaanbod.

Hulp in de buurt is natuurlijk veel prettiger voor onze inwoners. Ook is het noodzaak met alle arbeidstekorten in de zorg die we op ons af zien komen.

Met ons minimabeleid bepalen we welke ondersteuning wij wenselijk en noodzakelijk vinden om ervoor te zorgen dat ook inwoners met een laag inkomen mee kunnen doen in de maatschappij. Zo voorkomen we dat geldzorgen problemen in gezinnen veroorzaken of in stand houden.

Normaliseren

Eén op de zeven jongeren maakt gebruik van de Jeugdzorg. Dat is te veel. Daardoor kunnen jongeren die echt jeugdzorg nodig hebben (bijvoorbeeld bij zware depressies of anorexia) dit niet gelijk krijgen. Terwijl snelle hulp dan juist belangrijk is.

Tegenwoordig heeft een kind dat een beetje te druk is of proefwerken eng vindt gelijk ADHD of faalangst. Het is maar de vraag of het medicaliseren van dit soort problemen het beste is voor het kind. Het lijkt ons juist goed om niet op elk kind dat iets ander gedrag vertoont, een stickertje te plakken. Als we daar als maatschappij op de juiste manier mee om gaan, kunnen we zorgen dat de jongeren die het echt nodig hebben de juiste zorg krijgen.

We gaan bewust indiceren en kijken wat nodig is en wat niet. Dit is onderdeel van het Lokaal Programma Jeugd.

In het project Inclusieve Kinderopvang en Onderwijs zijn we hier ook mee bezig. Inclusief opgroeien betekent dat iedereen om een kind heen ook de zorg draagt voor het kind zodat het mee kan doen in de maatschappij. Zo ook in de kinderopvang en op school, iedereen is welkom. En als het een uitdaging is, gaan we samen kijken wat er nodig is. Ook nut en noodzaak van een label moet altijd de vraag zijn, want wat is de achterliggende hulpvraag eigenlijk? En kunnen we daar antwoord op geven zonder gelijk een label te willen plakken?

Natuurlijk geldt normaliseren niet alleen voor de jeugd, maar ook voor volwassenen. Maar we starten bij de jeugd(zorg), want daar maken we de grootste kosten en zijn de wachtlijsten het langst.

Eén gezin, één plan

We willen binnen het gemeentehuis en met onze partners in het werkveld (zoals bijvoorbeeld onderwijs) meer samenwerken. Net zoals de inwoner de gemeente als één ziet, moet ook de gemeente een inwoner niet willen indelen in hokjes van Wmo, Jeugd- of Participatiewet. Hiermee willen we voorkomen dat het bij ons niet bekend is dat een inwoner zowel hulp krijgt van de collega's van Inkomen & Participatie en ook aan tafel zit met het Sociaal Team. Dit geldt ook op het niveau van een gezin.

We gaan met elkaar in gesprek wat we precies verstaan onder één gezin, één plan en hoe dit vorm te geven. Een randvoorwaarde is dat er één ICT-applicatie is voor de verschillende onderwerpen (inkomen, jeugdhulp, Wmo, schuldhulp etc.). Hier zijn we het afgelopen jaar al erg druk mee geweest. Binnenkort zijn we klaar in team Inkomen & Participatie en starten we met de ICT-migratie bij het Sociaal Team.

De noodzaak tot integraal werken volgens de principes van één gezin, één plan wordt vooral zichtbaar wanneer er sprake is van zogeheten Multi problematiek. Omdat dit vaak onder verschillende wetgeving en verantwoordelijkheden valt, zeker op gezinsniveau. Vanuit de wens om integraal en domein overstijgend te werken willen we gaan werken met de Doorbraakmethode. Dit is een beproefde tool voor professionals om snel, goed en makkelijk maatwerk te leveren in het Sociaal Domein, zonder onnodige bureaucratie. We hebben hiervoor geld in de begroting gereserveerd. Een voorbeeld is een gezin waarvan één van de ouders na een verleden van overmatig drank- en drugsgebruik de boel weer op de rit heeft. Maar wel een schuld heeft opgelopen van € 3.000. Dan kan je er voor kiezen om de schuld kwijt te schelden in plaats van een heel schuldhulptraject op te starten. Daarmee kan het gezin versneld bouwen aan de toekomst.

Er komen ook nog belangrijke wetswijzigingen op ons af

<u>Participatiewet in Balans:</u> De Participatiewet is er om een voorspelbaar bestaansminimum te garanderen, de armoede te bestrijden en in de dienstverlening de menselijke maat te hanteren. Deze wet doet dat op dit moment onvoldoende. De huidige Participatiewet is ingewikkeld en gaat onvoldoende uit van vertrouwen. Dit leidt voor inwoners te vaak tot stress en angst voor vergissingen, schulden en terugvorderingen. Het uitgangspunt van het nieuwe wetsvoorstel is om meer balans te brengen. Er moet meer evenwicht komen tussen bestaanszekerheid, participatie en handhaving.

<u>Aanpak Voorkomen Escalaties:</u> Het doel van deze nieuwe aanpak is het voorkomen van een dreigende escalerende situatie bij een inwoner met een hulpvraag en het doorbreken van stagnatie in de samenwerking tussen betrokken partijen. Het model beschrijft verschillende fasen; per fase kunnen verantwoordelijkheden worden toegewezen binnen de gemeente en/of regio.

<u>Wet Aanpak Multiproblematiek Sociaal Domein:</u> Met dit wetsvoorstel wordt beoogd knelpunten weg te nemen in relatie tot gegevensuitwisseling en privacy in het Sociaal Domein bij de aanpak van meervoudige problematiek.

Wil je dit printen? De paginagrootte is A3.